24.10.2018

Eduskunnan työ- ja elinkeinojaostolle

Asia: HE 123/2018 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2019 teemana matkailun edistämisen ajankohtaiskatsaus ja kehittämistarpeet

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry lausuu asiasta seuraavan.

Vuonna 2017 ulkomailta Suomeen suuntautuva matkailu kasvoi ripeästi. Tilastoidut ulkomaiset yöpymiset kasvoivat 16,8 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Tänä vuonna kasvuvauhti on hiipunut. Kasvua on tullut tammi-elokuussa vain 0,9 prosenttia. Ulkomaiset yöpymiset kasvoivat ensimmäisen neljän kuukauden aikana, mutta sen jälkeen ne ovat vähentyneet. Suomi on jäänyt muun Euroopan kasvuvauhdista tänä vuonna.

Kehitykseen on useita syitä. Yhtäältä viime vuosi oli ennätyksellinen ja sitä tuki Suomen 100 -vuotisjuhla. Toisaalta manner-Eurooppa on ollut matkailijoille turvallisempi tänä vuonna. Myös kilpailu ulkomaisista matkailijoista kiristyy jatkuvasti. Pysyäkseen kilpailussa mukana Suomen olisi lisättävä rahallista panostusta Suomen markkinointiin ulkomailla. Ehdotettu 9,8 miljoonan euron vuotuinen budjetti Visit Finlandille on aivan liian pieni. Haastajamarkkinana Suomen tulisi käyttää markkinointiin enemmän kuin kilpailijamaamme, esimerkiksi Norja ja Ruotsi. Tilanne on nyt päinvastainen.

MaRa esittää, että Visit Finlandille annettava määräraha nostetaan 20 miljoonaan euroon vuodessa pysyvästi. Se on järkevä panostus valtiolta, kun ottaa huomioon valtiolle ja muille julkisyhteisöille tulevat verotulot matkailun kasvun johdosta.

Kiinalaisten yöpymiset ovat olleet tänäkin vuonna 2,7 prosentin kasvussa. Viime vuonna kiinalaisten yöpymisten osuus kaikista ulkomaisista yöpymisistä oli 4,7 prosenttia (313 579 majoitusvuorokautta). Kiinalaisissa matkailijoissa on siten edelleen suuri potentiaali. Kiinalaiset tulevat edelleen pääosin ryhmämatkailijoina Suomeen. He käyttävät paljon rahaa matkansa aikana, mutta raha kohdistuu pääosin muualle kuin matkailu- ja ravintola-alan ydinpalveluihin majoitukseen ja ravintoloihin. He kilpailuttavat yöpymisensä ja usein ravintolatkin etukäteen. Hinnat yrittäjien näkökulmasta ovat usein alhaiset. Tilanne muuttuu vasta, kun he alkavat matkustaa enemmän pariskuntina ja perheinä.

Kiinalaisissa matkailijoissa on edelleen kasvupotentiaalia. Kilpailu kiinalaisista matkailijoista on kova ympäri maailmaa.

Matkailualan suurin ongelma on edelleen yritysten heikko kannattavuus kansainvälisesti katsottuna erittäin korkeista hinnoista huolimatta. Koska toimiala on erittäin työvoimavaltainen, henkilöstön sivukulut ovat liian korkeat, vaikka kilpailukykysopimus onkin alentanut niitä.

Myös verot ovat erittäin korkeita, ja eduskunta on korottanut useita niistä viime vuosina, muun muassa alkoholijuoma-, kiinteistö- ja sähköveroja. Vuodesta 2008 lähtien alkoholijuomaveroa on korotettu tiuhaan tahtiin, joten vuoden 2019 alussa voimaan tulevaksi aiottu seuraava korotus on järjestyksessään jo seitsemäs. Ilman tulevaa korotustakin Suomessa on selvästi EU-maiden korkeimmat alkoholijuomien verot. Siten esimerkiksi ravintolaillallisessa on Suomessa keskimäärin noin 30 prosenttia veroja. Anniskellun alkoholin arvonlisäveron alentaminen 14 prosenttiin hyödyttäisi käytännössä kaikkia matkailualan yrityksiä ja kasvattaisi alkoholin nauttimista ravintoloissa.

Heikon kannattavuuden yhtenä syynä on myös toimialan palvelujen käytön sesonkiluonteisuus. Sesonkiluonteisuus johtaa helposti osa-aika- ja vuokratyövoiman käyttöön. Sesonkiluonteisuus on kasvanut viimeisten muutaman vuosikymmenen aikana.

Ikäryhmien pienentymisen, sesonkiluonteisuuden ja toimialan rajallisen palkanmaksukyvyn vuoksi toimialan yritysten on erittäin vaikea saada ammattitaitoista työvoimaa. Kun ongelma oli muutama vuosi sitten vain suurissa Etelä-Suomen kaupungeissa ja Pohjois-Suomen matkailukeskuksissa sesonkina, työvoimapula on nyt levinnyt käytännössä kaikkialle Suomeen. Ongelmana ei ole enää niinkään se, etteivätkö työvoima ja työpaikat olisi samalla paikkakunnalla, vaan se, että kannustinloukut tekevät työn vastaanottamisesta kannattamatonta yksilön näkökulmasta.

Matkailuala on naisvaltainen toimiala. Perhevapaauudistus olisi ollut välttämätöntä toimialan ja myös naisten työmarkkina-aseman kannalta. On valitettavaa, ettei eduskunta pystynyt päättämään perhevapaauudistuksesta tällä vaalikaudella.

MaRa katsoo, että toimialan kannattavuuden parantamiseksi, palkanmaksukyvyn lisäämiseksi ja työllisyyden kasvattamiseksi

1. **matkailualan yritysten veroja tulisi alentaa, ensisijaista olisi anniskellun alkoholin arvonlisäveron alentaminen 14 prosenttiin**
2. **kannustinloukkuongelma tulisi ratkaista niin, ettei se estäisi osa-aikaisenkaan työn vastaanottamista ja**
3. **perhevapaauudistus tulisi toteuttaa.**

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry

Timo Lappi
toimitusjohtaja